Kerngebied 5 – Stadsbos Tholen

Cultuurhistorie
Het **Stadsbos Tholen** ligt in de **Vijftienhonderdgemetenpolder**, een polder met een lange agrarische geschiedenis. Van oorsprong werd dit gebied gebruikt als **akkerland**. Na de laatste ruilverkaveling kreeg het terrein een nieuwe bestemming, waarbij ruimte werd gemaakt voor natuurontwikkeling en recreatie. Het stadsbos werd aangelegd in **2000** in opdracht van de **Landinrichtingscommissie Oud-Vossemeer**. De inrichting was gericht op het creëren van een gevarieerd en natuurlijk boslandschap. Daarbij werden onder meer een **poel** gegraven, een **laagte** aangelegd voor de ontwikkeling van een **elzenbroekbos**, en de **sloottaluds verflauwd** om natuurlijke overgangen te creëren. De vrijkomende grond werd verwerkt in een ophoging in het terrein, die een voormalige **kreekrug** markeert. In totaal zijn er ongeveer **30.000 stuks bosplantsoen** aangeplant, aangevuld met **18 solitaire bomen**. Rond de poel ontstond een elzenbroekbos met onder andere **wilg** en **Zwarte els**. Het overige deel van het bos bestaat voornamelijk uit **Essen-iepenbos**. De bosranden zijn ingericht met **besdragende soorten**, die belangrijk zijn voor vogels en andere dieren. Na de aanleg is het beheer van het gebied overgedragen aan **Staatsbosbeheer**. Het stadsbos maakt deel uit van het **Zeeuws Natuurnetwerk** (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur, EHS) en is door de gemeente Tholen aangewezen als **natuurparel**.

Natuurwaarden
Het Stadsbos Tholen is bij de aanleg beplant met een **soortenrijk mengsel**, passend bij de vochtige, voedselrijke **Zeeuwse kleigrond**. Het centrale deel van het bos omvat een **open grasland**, waarin soorten als **Graslathyrus** en **Grote ratelaar** voorkomen, en een grote **poel** die van belang is voor amfibieën, insecten en vogels. Door de **essentaksterfte** vallen op verschillende plekken essen weg. Hierdoor ontstaan lichtere open plekken en komt er relatief veel **dood hout** in het bos terecht. Dit biedt kansen voor soorten die hiervan profiteren, zoals **spechten** en paddenstoelen als de **Zadelzwam**. Ondanks de jonge leeftijd van het bos hebben zich al verrassend veel bijzondere **bos- en zoomplanten** gevestigd. Voorbeelden zijn **Heggendoornzaad**, **Gevlekte aronskelk** en de **Brede wespenorchis**. Opvallend is ook de aanwezigheid van de **Zachte naaldvaren** en **Stijve naaldvaren**. Op één locatie groeit zelfs **Tongvaren**, hier niet op muren maar direct op de bosbodem. Bij een van de ingangen werd in **2026** het in Zeeland zeer zeldzame **Voorjaarshelmkruid** aangetroffen. Ook de vestiging van de eveneens zeer zeldzame **Welriekende agrimonie** is bijzonder. Het stadsbos is rijk aan vogels onder andere **Staartmees**, **Vuurgoudhaan**, **Havik** en **Nachtegaal**. Ook verschillende **zweefvliegen** zijn aanwezig, waaronder het zich uitbreidende **Wollig gitje**. Zoogdieren weten het gebied eveneens te vinden: het **Ree** wordt hier regelmatig waargenomen. In de bosranden vliegt de **Kleine vos**, een dagvlinder die landelijk sterk achteruitgaat. Het grasland wordt **één keer per jaar gemaaid**, waarbij het maaisel wordt afgevoerd. Sinds **2025** worden aanvullende beheermaatregelen uitgevoerd om de **structuurvariatie** in het bos te vergroten, wat de biodiversiteit verder ten goede komt. Het Stadsbos Tholen is in beheer bij **Staatsbosbeheer** en vormt een belangrijk groengebied voor zowel natuur als recreatie aan de rand van de stad.

Graslathyrus (J. Dees)